مجله علم سنجی کاسپین
Caspian Journal of Scientometrics
p-ISSN: 2423-4710 e-ISSN: 2383-157X

The Scientific Legacy of a Professor: Beyond What Scientometrics Can Measure

Mousa Yaminfirooz (PhD)[1]*

1. Social Determinants of Health Research Center, Health Research Institute, Babol University of Medical Sciences, Babol, Iran.

Editorial

The passing of the late Hassan Javidi, a distinguished professor of Information Science and Knowledge Studies and one of the prominent figures in the field of information organization, is not merely the loss of a professor for his family, students, and colleagues; it is the loss of a part of the scientific and professional memory of a generation that learned the knowledge of information organization from him with precision, discipline, and responsibility. For many students, Javidi was a familiar name in the teaching of classification, particularly the Dewey Decimal Classification and information organization systems; however, what remains from the accounts of his students and colleagues goes beyond the content of his lectures. One of his students, years after his student days, still uses his notes and handouts for teaching and professional work, and recalls exercises that were each designed to teach a profound point in information organization.

His long-time friend and colleague, Dr. Fattahi, in an account spanning more than five decades of friendship and collaboration, presents a portrait of a professor who, alongside his scholarly ability, was warm, responsible, and influential as a human being—someone who also played a significant role in shaping the education of library and information science at Ferdowsi University of Mashhad. But perhaps now, the passing of such a professor places a more important question before us—a question directly related to the nature of scientometrics:

1. How should the scholarly impact of a professor be measured?
2. Can the scientific legacy of a professor be summarized in the number of articles, citation counts, h-index, research collaborations, or their position in citation networks?
3. If the answer to this question is affirmative, then what becomes of a professor who has taught dozens and hundreds of students, taught them the correct way of thinking and scholarly work, trained generations of specialists, and whose knowledge and experience have been reproduced in classrooms and professional environments for years after retirement?
4. Which scientometric indicator can measure the effect of a precise exercise, a scholarly remark, a correct teaching method, or even the professional character of a professor who has changed the intellectual path of a student?

This question is not a rejection of scientometrics; on the contrary, it is an invitation to reflect on its boundaries. Scientometrics is a powerful tool for understanding and measuring an important part of scientific communications and outputs; however, what is measured is not necessarily all that is called "impact" in science.

Citations are part of the formal memory of science; but students, colleagues, and the generations that follow a professor constitute the human and educational memory of science. Perhaps if one day we wish to assess the "true impact" of professors such as Hassan Javidi, instead of asking: How many articles have they written? What is their h-index? — we should ask ourselves: How many ideas have they shaped? How many students have they taught, and how many scientific generations have benefited from the knowledge they transmitted?

Some professors can be found in their lists of articles and citations; but others must be found in the memory of their students. The late Hassan Javidi was of this latter category. He departed from among us, but a part of the knowledge, precision, professional ethics, and memories he left in the minds and lives of his students will continue; and perhaps this enduring presence is itself one of the most important forms of scholarly impact for which we still have no precise indicator. Not everything that is valuable is necessarily countable; and not everything that is countable necessarily tells the whole story of value.

May the memory and name of Professor Hassan Javidi be honored.

Cite this article: Yaminfirooz M. The Scientific Legacy of a Professor: Beyond What Scientometrics Can Measure. *Caspian Journal of Scientometrics*. 2026; 13(2): 1-2.

© The Author(s).

Publisher: Babol University of Medical Sciences

*Corresponding Author: Mousa Yaminfirooz
Address: Department of General Education, School of Medicine, Babol University of Medical Scinces, Ganjafrooz Avenue, Babol, Iran.
E-mail: yaminfirooz@gmail.com

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-16]

مجله علم‌سنجی کاسپین
Caspian Journal of Scientometrics
p-ISSN: 2423-4710 e-ISSN: 2383-157X

میراث علمی یک استاد؛ فراتر از آنچه علم‌سنجی اندازه می‌گیرد

موسی یمین فیروز (PhD)[1*]

۱. مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، پژوهشکده سلامت، دانشگاه علوم پزشکی بابل، بابل، ایران.

یادداشت سردبیر

درگذشت زنده‌یاد حسن جاویدی، استاد پیشکسوت علم اطلاعات و دانش‌شناسی و از چهره‌های برجسته حوزه سازماندهی اطلاعات، تنها فقدان یک استاد برای خانواده، شاگردان و همکاران او نیست؛ از دست رفتن بخشی از حافظه علمی و حرفه‌ای نسلی است که دانش سازماندهی اطلاعات را با دقت، نظم و مسئولیت‌پذیری از او آموختند. جاویدی برای بسیاری از دانشجویان، نامی آشنا در آموزش رده‌بندی، به‌ویژه رده‌بندی دهدهی دیویی و نظام‌های سازماندهی اطلاعات بود؛ اما آنچه از روایت شاگردان و همکارانش برجای مانده، فراتر از محتوای درس است. یکی از شاگردانش، سال‌ها پس از دوران دانشجویی، هنوز از جزوه‌ها و یادداشت‌های او برای آموزش و کار حرفه‌ای استفاده می‌کند و از تمرین‌هایی یاد می‌کند که هر کدام با هدف آموختن نکته‌ای عمیق در سازماندهی اطلاعات طراحی شده بودند.

دوست و همکار دیرین او، دکتر فتاحی، نیز در روایتی از بیش از پنج دهه دوستی و همکاری، تصویری از استادی ارائه می‌کند که در کنار توان علمی، انسانی گرم، مسئولیت‌پذیر و اثرگذار بود؛ کسی که در شکل‌گیری آموزش علم کتابداری و اطلاع‌رسانی در دانشگاه فردوسی مشهد نیز نقشی قابل توجه داشت. اما شاید اکنون، درگذشت چنین استادی، پرسشی مهم‌تر را پیش‌روی ما قرار دهد؛ پرسشی که مستقیماً با ماهیت علم‌سنجی ارتباط دارد:

۱- اثرگذاری علمی یک استاد را چگونه باید اندازه گرفت؟

۲- آیا می‌توان میراث علمی یک استاد را در تعداد مقالات، میزان استنادها، شاخص h، همکاری‌های علمی یا جایگاه او در شبکه‌های استنادی خلاصه کرد؟

۳- اگر پاسخ این پرسش مثبت است، تکلیف استادی که ده‌ها و صدها دانشجو را آموزش داده، شیوه درست اندیشیدن و کار علمی را به آنان آموخته، نسل‌هایی از متخصصان را تربیت کرده و دانش و تجربه‌اش سال‌ها پس از بازنشستگی در کلاس‌های درس و محیط‌های حرفه‌ای بازتولید شده است، چیست؟

۴- کدام شاخص علم‌سنجی می‌تواند اثر یک تمرین دقیق، یک تذکر علمی، یک روش درست آموزش یا حتی منش حرفه‌ای استادی را که مسیر فکری یک دانشجو را تغییر داده، اندازه‌گیری کند؟

این پرسش، نفی علم‌سنجی نیست؛ برعکس، دعوتی است به تأمل درباره مرزهای آن. علم‌سنجی ابزار قدرتمندی برای شناخت و اندازه‌گیری بخش مهمی از ارتباطات و بروندادهای علمی است؛ اما آنچه اندازه‌گیری می‌شود، لزوماً تمام آن چیزی نیست که در علم «اثرگذاری» نامیده می‌شود.

استنادها، بخشی از حافظه رسمی علم‌اند؛ اما شاگردان، همکاران و نسل‌های پس از یک استاد، حافظه انسانی و آموزشی علم را شکل می‌دهند. شاید اگر روزی بخواهیم «اثرگذاری واقعی» استادانی چون حسن جاویدی را بسنجیم، لازم باشد به جای پرسش: چند مقاله نوشته‌اند؟ شاخص h ایشان چند است؟ باید از خود بپرسیم که چند اندیشه را شکل داده‌اند؟؛ چند دانشجو را تعلیم داده‌اند و چند نسل علمی از دانشی که آنان منتقل کرده‌اند، بهره برده‌اند؟

بعضی استادان را می‌توان در فهرست مقالات و استنادهایشان جست‌وجو کرد؛ اما بعضی دیگر را باید در حافظه شاگردانشان یافت. زنده‌یاد حسن جاویدی از همین دسته بود. او از بین ما رفت، اما بخشی از دانش، دقت، اخلاق حرفه‌ای و خاطراتی که در ذهن و زندگی شاگردانش به جا گذاشت، همچنان ادامه خواهد داشت؛ و شاید این ماندگاری، خود یکی از مهم‌ترین شکل‌های اثرگذاری علمی باشد که هنوز برای آن شاخص دقیقی نداریم. همه آنچه ارزشمند است، الزاماً قابل شمارش نیست؛ و همه آنچه قابل شمارش است، الزاماً تمام ارزش را روایت نمی‌کند.

یاد و نام استاد حسن جاویدی گرامی باد.

استناد: موسی یمین فیروز. میراث علمی یک استاد؛ فراتر از آنچه علم‌سنجی اندازه می‌گیرد. مجله علم‌سنجی کاسپین. ۱۴۰۵؛ ۱۳(۲): ۲-۱.

© The Author(s)
Publisher: Babol University of Medical Sciences

* **مسئول مقاله:** موسی یمین فیروز
آدرس: بابل، خیابان کشاورز، دانشگاه علوم پزشکی، دانشکده پزشکی، گروه آموزش عمومی.
رایانامه: yaminfirooz@gmail.com

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-16]